

Prima pagină > Dreptul familiei și succesiunea > Divorț și separare legală

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [es](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi: [en](#).

Swipe to change

[engleză](#)

Divorț și separare legală

Spania

1 Care sunt condițiile pentru obținerea divorțului?

În Spania, ca urmare a reformei introduse prin Legea nr. 15/2005, divorțul nu mai presupune obligativitatea separării prealabile sau existența unor motive legale. Cererea poate fi trimisă direct autorității judiciare (divorțul trebuie să fie pronunțat pe cale judiciară, printr-o hotărâre definitivă).

Procedura de divorț poate fi inițiată la cererea unuia dintre soți, a ambilor soți sau a unuia dintre soți cu consimțământul celuilalt. Pentru a obține o hotărâre de divorț, este suficient să fie îndeplinite următoarele cerințe și condiții:

Au trecut trei luni de la căsătorie, în cazul în care divorțul este solicitat de ambii soți sau de unul dintre soți cu consimțământul celuilalt.

Au trecut trei luni de la căsătorie, în cazul în care divorțul este solicitat numai de unul dintre soți.

Se poate solicita divorțul fără termen obligatoriu de așteptare după căsătorie în cazul în care există dovezi privind un risc la adresa vieții, a integrității fizice, a libertății, a integrității morale, a libertății și integrității sexuale a soțului/soției care solicită divorțul sau a copiilor unuia dintre soți sau ai ambilor soți.

Rezultă că este suficient ca unul dintre soți să nu dorească să continue căsătoria pentru ca acesta să aibă posibilitatea să solicite și să obțină un divorț fără ca părțile să aibă dreptul de a se opune din motive de ordin material, după expirarea perioadei menționate anterior, iar, în ultimul caz, chiar fără a fi necesar să se aștepte expirarea perioadei prevăzute.

Ca alternativă la divorț, soții pot opta pentru separarea legală, care este supusă aceluiași cerințe, deși legătura căsătoriei rămâne intactă. Aceasta înseamnă că un cuplu nu mai locuiește împreună, dar căsătoria nu este desfăcută, acest lucru fiind posibil doar prin divorț.

Astfel cum s-a menționat mai sus, acțiunea de divorț (și, de asemenea, de separare legală), trebuie introdusă:

la cererea unuia dintre soți

la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți cu acordul celuilalt

În primul caz, cererea este însoțită de o propunere de măsuri care reglementează efectele divorțului sau ale separării și care vor fi discutate în cursul procedurii, autoritatea judiciară fiind cea care decide în cazul în care soții nu ajung la un acord.

În al doilea caz, soții pot depune un acord amiabil (*convenio regulador*), care stabilește aspectele asupra cărora s-a convenit în ceea ce privește măsurile care urmează să fie adoptate cu privire la domiciliul conjugal, îngrijirea și întreținerea copiilor, partajul bunurilor comune și eventualele plăți cu titlul de întreținere între soți. Procedura se desfășoară în fața instanțelor judecătorești, instanța fiind cea care decide dacă în cauză există minori neemancipați. În absența unor copii minori, sunt posibile două proceduri alternative: o procedură judiciară - deși decizia aparține asistentului din administrația judiciară - sau o procedură în fața unui notar, prin întocmirea unui act notarial.

Normele privind separarea și divorțul sunt pe deplin aplicabile pentru toate căsătoriile între persoane de același sex sau de sex diferit, întrucât Legea 13/2005 recunoaște că bărbații și femeile au dreptul de a se căsători, aplicându-se aceleași cerințe și efecte indiferent dacă cele două părți la căsătorie sunt de același sex sau de sex diferit.

2 Care sunt motivele de divorț?

De la reforma introdusă prin Legea 15/2005, divorțul în Spania nu mai necesită invocarea niciunui motiv, întrucât menținerea legăturii căsătoriei este considerată a fi o manifestare de voință a soților.

Singura cerință este respectarea unei durate minime de timp după încheierea căsătoriei înainte de a se recurge la procedura de divorț (cu excepția anumitor situații). Perioada de timp este după cum urmează:

Trei luni de la data căsătoriei, dacă divorțul este solicitat de ambii soți sau de unul dintre soți cu consimțământul celuilalt.

Trei luni de la data căsătoriei, dacă divorțul este solicitat numai de unul dintre soți.

Se poate solicita divorțul fără termen obligatoriu de așteptare după căsătorie în cazul în care există dovezi privind un risc la adresa vieții, a integrității fizice, a libertății, a integrității morale, a libertății și integrității sexuale a soțului/soției care solicită divorțul sau a copiilor unuia dintre soți sau ai ambilor soți.

3 Care sunt efectele juridice ale unui divorț în ceea ce privește:**3.1 relațiile personale dintre soți (de exemplu numele de familie)**

Primul efect al divorțului constă în faptul că legătura căsătoriei este desfăcută. Aceasta conduce la încetarea obligației soților de a locui împreună și de a-și furniza asistență reciprocă, care decurge din acest tip de legătură, iar ambii soți sunt liberi să încheie o altă căsătorie.

Legislația spaniolă nu impune ca soția să adopte numele de familie al soțului ca urmare a căsătoriei, astfel cum se întâmplă în alte țări.

3.2 împărțirea bunurilor soților

Divorțul duce la dizolvarea regimului matrimonial și la lichidarea bunurilor comune. Bunurile comune se împart între soți în funcție de regimul matrimonial care a reglementat căsătoria.

3.3 copiii minori ai soților

Hotărârea de divorț nu afectează relațiile dintre părinți și copiii rezultați din căsătorie, cu excepția încredințării, care trebuie să fie stabilită de către instanța care se pronunță cu privire la divorț; aceasta poate fie să încredințeze copiii unuia dintre soți și să acorde celuilalt soț dreptul de vizită, fie să dispună exercitarea autorității părintești în comun de către ambii soți.

Custodia comună poate fi stabilită prin acord încheiat între părinți (fie în cadrul propunerii inițiale privind acordul amiabil, fie în timpul procedurii judiciare), cu aprobarea instanței. În cazul în care nu se poate ajunge la un acord, o instanță poate dispune încredințarea comună la cererea uneia dintre părți, în urma unui raport prezentat de *Ministerio Fiscal*, luând în considerare protecția adecvată a interesului superior al copilului. În anumite comunități autonome spaniole, sistemul de custodie comună se aplică în mod prioritar, adică se optează din oficiu pentru acest sistem și apoi se ia în considerare existența circumstanțelor care s-ar opune aplicării sale (acest lucru se întâmplă în Țara Bascilor, Aragon și, într-o anumită măsură, din Catalonia). În mod similar, în

interesul superior al copilului, custodia poate fi încredințată unui singur părinte sau pot fi adoptate chiar și sisteme hibride sau mixte (copii sunt încredințați în grija unei rude sau unui copil rămân în familii monoparentale, în timp ce alții beneficiază de custodie comună).

În principiu, divorțul părinților nu îl absolvă pe aceștia de obligațiile pe care le au față de copiii lor. Prin urmare, ambii părinți trebuie să contribuie la sprijinirea copiilor lor, exercitând în comun autoritatea părintească asupra acestora.

În mod normal, aceasta înseamnă că soțul/soția care nu are în îngrijire copiii este obligat(ă) să plătească o indemnizație de întreținere soțului/soției căruia (căreia) i s-au încredințat copiii, până când aceștia din urmă devin independenți din punct de vedere financiar sau se află într-o situație de dependență financiară din motive imputabile acestora. În general, într-un sistem de custodie comună, fiecare părinte suportă cheltuielile aferente copiilor pentru perioada în care trăiesc împreună (îmbrăcăminte, alimente sau locuință), iar cheltuielile comune sunt acoperite prin contribuții lunare ale fiecăruia dintre părinți într-un cont comun. În pofida celor de mai sus, mijloacele financiare ale fiecărui părinte putând fi foarte diferite, nu există niciun motiv ca unul dintre cei doi părinți să plătească o sumă celuilalt pentru a face față cheltuielilor legate de copii atunci când aceștia locuiesc cu acest părinte.

3.4 obligația de a plăti pensie de întreținere celuilalt soț?

Divorțul conduce la încetarea obligației soților de a locui împreună și de a-și furniza asistență reciprocă; prin urmare, niciunul dintre soți nu are obligația de sprijin reciproc. Cu toate acestea, în cazul în care divorțul conduce la un dezechilibru financiar pentru unul dintre soți față de celălalt, astfel încât soțul/soția în cauză este într-o situație mai defavorabilă decât înainte de desfacerea căsătoriei, acesta are dreptul de a primi indemnizație de întreținere de la celălalt soț pentru a corecta acest dezechilibru.

Unele teritorii au norme speciale în acest sens.

4 Ce înseamnă, în termeni practici, termenul legal de „separare legală”?

Separarea juridică înseamnă suspendarea conviețuirii, încetarea obligației de coabitare. Legătura matrimonială rămâne valabilă, fără a aduce atingere fixării unei pensii alimentare care pot fi considerată necesară din cauza unui dezechilibru. În plus, niciunul dintre soți nu mai are posibilitatea de a folosi activele celuilalt pentru a acoperi cheltuieli matrimoniale. În ceea ce privește separarea de corp (și chiar și pentru separarea în fapt), prezumția de filiație privind copiii născuți la peste 300 de zile înainte de separare nu mai operează.

5 Care sunt condițiile pentru separarea legală?

La fel precum în cazul divorțului, de la reforma introdusă prin Legea 15/2005, separarea legală în Spania nu mai necesită invocarea niciunui motiv, întrucât menținerea legăturii căsătoriei este considerată a fi o manifestare de voință a soților.

Singura cerință este respectarea unei durate minime de timp după încheierea căsătoriei înainte de introducerea procedurii de separare legală (cu excepția anumitor cazuri). Perioada de timp este după cum urmează:

Trei luni de la data căsătoriei, în cazul în care separarea legală este solicitată de ambii soți sau de unul dintre soți cu consimțământul celuilalt.

Trei luni de la data căsătoriei, în cazul în care separarea legală este solicitată numai de unul dintre soți.

Se poate solicita separarea fără termen obligatoriu de așteptare după căsătorie în cazul în care există dovezi privind un risc la adresa vieții, a integrității fizice, a libertății, a integrității morale, a libertății și integrității sexuale a soțului/soției care joacă rolul de reclamant sau a copiilor unuia dintre soți sau ai ambilor soți.

6 Care sunt efectele juridice ale separării legale?

Efectele juridice ale separării legale sunt aceleași cu cele pentru divorț, cu singura diferență că aceasta nu dizolvă legătura căsătoriei. Prin urmare, o reconciliere cu reluarea integrală a căsătoriei este posibilă fără să fie necesar ca soții să se recăsătorească; pentru a avea efecte juridice, orice reconciliere trebuie adusă la cunoștința instanței. În cele din urmă, în cazul regimului matrimonial al comunității (de exemplu, al comunității de bunuri), separarea duce la dizolvarea comunității, care este înlocuită cu un regim de separare a bunurilor.

7 Ce înseamnă, în practică, termenul „anularea căsătoriei”?

Anularea căsătoriei (aplicabilă atât căsătoriilor între persoane de sex diferit, cât și căsătoriilor între persoane de același sex) necesită o declarație în instanță în care se afirmă că respectiva căsătorie a fost afectată de vicii de consimțământ care au făcut ca aceasta să fie lipsită de valabilitate încă de la început, declarația în instanță însemnând de fapt că respectiva căsătorie nu a existat niciodată și, prin urmare, nu a avut niciodată efecte juridice. În consecință, ambii soți își recuperează calitatea de persoane necăsătorite.

Aceasta antrenează dizolvarea și lichidarea regimului matrimonial al comunității de bunuri și pune capăt obligației de coabitare și de asistență reciprocă.

Spre deosebire de cazurile de separare legală sau divorț, faptul că se consideră că respectiva căsătorie nu a existat înseamnă că nu se plătește nicio indemnizație compensatorie, întrucât aceasta presupune să fi existat o căsătorie valabilă; există și o excepție de la acest principiu, soțul care a acționat cu bună-credință poate să primească o plată cu titlu de despăgubiri, în cazul în care celălalt soț a acționat cu rea-credință la încheierea căsătoriei.

Efectele juridice deja produse înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești de anulare a căsătoriei continuă să se aplice copiilor. Aceste efecte sunt, prin urmare, aceleași precum în cazul separării sau al divorțului.

În Spania, pe lângă cererile de constatare a nulității formulate de instanțele civile, trebuie recunoscute și efectele civile ale deciziilor pronunțate de jurisdicțiile ecleziastice cu privire la nulitatea căsătoriilor canonice și a căsătoriilor papale neconsumate care necesită o procedură de validare (similară unei proceduri de exequatur) examinată de instanțele de prim grad de jurisdicție (în locurile în care există instanțe specializate de dreptul familiei). Acest lucru este prevăzut în Acordul din 3 ianuarie 1979 dintre statul spaniol și Sfântul Scaun cu privire la aspecte juridice.

8 Care sunt condițiile pentru anularea căsătoriei?

Condițiile care conduc la anularea căsătoriei sunt:

1. Unul dintre soți nu și-a dat consimțământul la contractarea căsătoriei.

2. Căsătoria a fost încheiată în pofida existenței unuia dintre următoarele impedimente în calea căsătoriei: Și anume:

1. Una dintre părțile la căsătorie era un minor neemancipat, cu excepția cazului în care persoana în cauză avea vârsta mai mare de 14 ani și a obținut o dispensă în instanță (impediment pe motiv de vârstă).

2. Una dintre părți era deja căsătorită la momentul încheierii căsătoriei (bigamie).

3. Părțile sunt descendenți sau ascendenți direcți sau una dintre ele este copilul adoptat al celeilalte (consangvinitate).

4. Una dintre părți este înrudită cu cealaltă până la gradul al treilea (unchi/mătușă cu nepot/nepoată – cu excepția cazului în care s-a obținut o dispensă în instanță (consangvinitate).

3. Una dintre părți a fost condamnată la închisoare pentru omorul fostului soț al celeilalte părți sau pentru că a fost complice la omor, cu excepția cazului în care Ministerul Justiției a acordat o dispensă.

4. Căsătoria a avut loc fără prezența unui judecător, a primarului ori a unui alt funcționar sau în lipsa martorilor. Cu toate acestea, validitatea căsătoriei nu ar fi afectată nici de incompetența persoanei care oficiază căsătoria, nici de faptul că aceasta nu deține nicio funcție juridică, cu condiția ca cel puțin unul dintre soți să fi acționat cu bună-credință și ca funcționarul să-și fi exercitat funcția în mod public.

5. Una dintre părți a contractat căsătoria înșelându-se cu privire la identitatea celeilalte părți sau la calitățile sale personale care ar fi fost decisive pentru a-și da consimțământul la încheierea căsătoriei.

6. Una dintre părți a contractat căsătoria sub constrângere sau din teamă.

9 Care sunt efectele juridice ale anulării căsătoriei?

Prin anularea căsătoriei se stabilește că aceasta a fost lipsită de valabilitate încă din momentul în care a fost contractată. În consecință, ambii soți își recuperează calitatea de persoane necăsătorite.

Cu toate acestea, efectele deja produse în cadrul căsătoriei anulate între momentul în care aceasta a fost încheiată și data hotărârii de anulare rămân valabile în ceea ce privește copiii și soțul/soția sau soții care au acționat cu bună-credință.

În cazul în care regimul matrimonial al comunității de bunuri este lichidat, soțul care a acționat cu rea-credință nu dobândește o cotă-parte din activele soțului care a acționat cu bună-credință.

În același timp, în cazul în care a existat coabitare, partea care a acționat cu bună-credință poate obține despăgubiri pentru a corecta eventualul dezechilibru financiar care este posibil să fi fost cauzat prin hotărârea de anulare.

10 Există mijloace alternative extrajudiciare pentru rezolvarea chestiunilor legate de divorț, fără recursul la instanță?

În Spania, medierea familială este reglementată la nivel de stat, de Legea privind medierea în materie civilă și comercială: Legea 5/2012 din 6 iulie 2012, de transpunere în legislația spaniolă a Directivei 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială. Principiile generale care reglementează medierea sunt următoarele: caracterul voluntar și libera alegere, imparțialitatea, neutralitatea și confidențialitatea. În plus față de aceste principii, există norme sau orientări care ghidează acțiunile întreprinse de părți în cadrul medierii, cum ar fi buna-credință și respectul reciproc, precum și obligația lor de cooperare și de sprijin pentru mediator.

Legea nr. 5/2012 citată anterior reglementează medierea în litigiile transfrontaliere, și anume cele în care cel puțin una dintre părți își are domiciliul sau reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel în care au domiciliul oricare dintre celelalte părți afectate, în cazul în care acestea convin să recurgă la mediere sau în cazul în care medierea este obligatorie în temeiul legii aplicabile. Aceasta acoperă, de asemenea, conflicte anticipate sau soluționate printr-un acord de mediere, indiferent de locul în care a fost încheiat acesta, atunci când, ca urmare a unei schimbări de reședință de către oricare dintre părți, se intenționează punerea în aplicare a acordului sau a unora din consecințele sale pe teritoriul unui alt stat. În litigiile transfrontaliere între părți care își au reședința în diferite state membre ale Uniunii Europene, domiciliul se stabilește în conformitate cu articolele 59 și 60 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 (Bruxelles I).

Medierea în domeniul familiei este concepută în legislația spaniolă ca o alternativă la soluționarea strict judiciară a litigiilor familiale.

Comunitățile autonome Andaluzia - Legea 1/2009 din 27 februarie 2009 privind medierea în domeniul familiei în Andaluzia; Aragon - Legea 9/2011 din 24 martie 2011 privind medierea în domeniul familiei în Aragon; Asturias - Legea 3/2007 din 23 martie 2007 privind medierea în domeniul familiei; Insulele Canare - Legea 15/2003 din 8 aprilie 2003 privind medierea în domeniul familiei; Cantabria - Legea 1/2011 din 28 martie 2011 privind medierea în Comunitatea autonomă Cantabria; Castilla-La Mancha - Legea 4/2005 din 24 mai 2005 privind serviciul social specializat în medierea în domeniul familiei; Castilla-Leon - Legea 1/2006 din 6 aprilie 2006 privind medierea în domeniul familiei în Castillae-Leon; Catalonia (medierea este deosebit de importantă în această comunitate autonomă, care și-a dezvoltat competența legislativă în materie dispunând la articolul 233 alineatul (6) din Codul civil al Cataloniei că autoritatea judiciară poate trimite soții la o sesiune de informare cu privire la mediere în cazul în care consideră că, având în vedere circumstanțele cauzei, există încă posibilitatea de a ajunge la un acord; Valencia - Legea 7/2001 din 26 noiembrie 2001, care reglementează medierea în domeniul familiei în Valencia; Galicia - Legea 4/2001 din 31 mai 2001 privind medierea în domeniul familiei; Insulele Baleare - Legea 14/2010 din 9 decembrie 2010 privind medierea în domeniul familiei în Insulele Baleare; Madrid - Legea 1/2007 din 21 februarie 2007, medierea în domeniul familiei la Madrid și Țara Bascilor – Legea 1/2008 din 8 februarie 2008 privind medierea în domeniul familiei. Legile privind medierea familială au fost aprobate de către parlamentele regionale respective, în general în calitate de dispoziții promovate de autoritățile publice de securitate socială, cu excepția situației menționate mai sus.

La nivel național, Legea nr. 15/2005 din 8 iulie de modificare a Codului civil și a Codului de procedură civilă în ceea ce privește separarea și divorțul, a introdus o a șaptea regulă, la articolul 770, care reglementează procedurile de divorț și de separare (cu excepția procedurii de consimțământ mutual), precum și de anulare a căsătoriei. Această nouă regulă le permite părților să ceară de comun acord suspendarea procedurii în conformitate cu regimul general prevăzut, pentru procedurile civile, la articolul 19 alineatul (4) din Codul de procedură civilă, și să se supună procedurii de mediere.

În procedurile matrimoniale transfrontaliere, se aplică articolul 55 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 (Bruxelles IIa), conform căruia, la solicitarea unei autorități centrale sau a titularului răspunderii părintești, autoritățile centrale cooperează în cauze specifice pentru realizarea obiectivelor urmărite de regulament. În acest scop, acestea trebuie să ia toate măsurile necesare, între altele, pentru facilitarea încheierii de acorduri între titularii răspunderii părintești, recurgând la mediere sau la alte mijloace.

Medierea este posibilă, de asemenea, în cazurile de răpire internațională de copii. În astfel de cazuri, însă, durata procedurii de mediere trebuie să fie cât mai scurtă posibil și aceasta trebuie să se concentreze într-un număr minim de ședințe. Suspendarea procesului pentru derularea medierii nu poate depăși în niciun caz termenul legal de soluționare a cazurilor de răpire. În cazul în care se ajunge la un acord privind medierea (care poate fi extins la alte chestiuni), acesta trebuie să fie aprobat de către judecător ținând seama de legislația în vigoare și de interesul superior al copilului. Întrucât competența în materie de răpire de copii este diferită de cea a procedurilor de dreptul familiei (doar instanțele regionale din capitalele provinciilor sunt competente în materie de proceduri de răpire, în timp ce procedurile de dreptul familiei sunt de competența tuturor instanțelor judecătorești), este posibil ca, în cazul în care acordul se extinde și la alte chestiuni, aprobarea să fie de competența unor judecători diferiți (în ceea ce privește răpire - judecătorul de la instanța regională din capitala provinciei și în ceea ce privește celelalte aspecte - judecătorul de dreptul familiei care este sesizat cu cauza).

În cadrul procedurilor civile în materie de dreptul familiei care intră în competența instanțelor care se ocupă de violența împotriva femeilor (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), medierea este interzisă.

11 Cui ar trebui să adresez cererea mea (petiția mea) de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei? Ce formalități trebuie respectate și ce acte ar trebui să atașez la cererea mea?

a) Unde îmi pot depune cererea

Odată definită competența internațională a instanțelor spaniole de a soluționa cazul (instituită prin Regulamentul nr. 2201/2003 - nulitatea, separarea, divorțul și răspunderea părintească, Regulamentul nr. 4/2009 - obligația de întreținere și, începând din 29.1.2019, Regulamentul (UE) 2016/1103 privind regimurile matrimoniale și articolul 22 al patrulea paragraf din Legea organică privind puterea judiciară) cu privire la cazurile care nu sunt prevăzute de regulamente sau care fac trimitere la normele interne, pe teritoriul spaniol, cererea de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei trebuie depusă la instanța de prim grad de jurisdicție (*Juzgado de Primera Instancia*) (cu excepția cazului în care se decide să se recurgă la un notar, în cazurile de separare sau de divorț prin acord comun care nu implică minori). În unele districte judiciare, există instanțe de prim grad de jurisdicție specializate în dreptul familiei. În mod specific, instanța de prim grad de jurisdicție:

în a cărei rază se află domiciliul conjugal

dacă soții trăiesc în districte judiciare diferite, reclamantul poate alege între instanța de la:

ultimul domiciliu conjugal

sau de la reședința părâtului

sau, în cazul în care pârâtul nu are domiciliu sau reședință stabilă, cererea poate fi depusă la instanța în raza căreia pârâtul locuiește sau a locuit ultima astfel cum alege reclamantul.

În lipsa îndeplinirii criteriilor de mai sus, cererea ar trebui introdusă în fața judecătorului de primă instanță (*Juez de Primera Instancia*) de la domiciliul reclamantului.

În cazul în care o cerere de divorț sau de separare legală este depusă în comun de ambii soți, aceștia pot realiza acest lucru în fața judecătorului: din locul în care aceștia au locuit împreună ultima dată, sau de la domiciliul oricăruia dintre reclamânți.

Cererile de adoptare a unor măsuri provizorii preliminare pot fi soluționate de judecătorul de primă instanță de la domiciliul reclamantului.

Pentru informații privind instituțiile judiciare spaniole, a se vedea

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/cartografia-judicial/cartografia-partidos>

Atunci când se decide să se recurgă la un notar (alternativă preferabilă atunci când părțile nu au copii minori neemancipați, deși în astfel de cazuri asistentul din administrația judiciară este cel care decide și nu instanța), trebuie redactat un act notarial la notarul în raza teritorială a căruia se află ultimului domiciliu comun sau rezidența ori reședința obișnuită a oricăruia dintre solicitanți.

b) Formalități și documente

În cazul în care litigiul este supus judecății unei instanțe, cererea de anulare a căsătoriei, de separare legală sau de divorț trebuie să fie depusă în scris și să fie semnată de avocații reclamantului (*letrado și procurador*). Serviciile acestor profesioniști pot fi oferite ambilor soți în cazul în care aceștia intenționează împreună o acțiune de separare legală sau de divorț.

Cererile de separare legală, de anulare a căsătoriei sau de divorț trebuie să fie însoțite de:

certificatul de căsătorie și certificatele de naștere ale copiilor; nu este suficient să se prezinte doar livretul de familie (*Libro de familia*);

documentele pe care soțul sau soția își întemeiază cauza;

documente care permit evaluarea situației financiare a soților și, dacă este cazul, a copiilor lor, cum ar fi impozitul pe venit, fișe de salariu, extrase de cont, titluri de proprietate sau certificate de înregistrare a bunurilor, atunci când părțile emit pretenții cu privire la chestiuni legate de proprietate;

o propunere de acord amiabil în cazul în care se solicită divorțul sau separarea legală printr-o cerere comună.

În cazul în care se preferă actul notarial (separare sau divorț prin acordul soților în lipsa minorilor emancipați), documentele menționate mai sus sunt necesare pentru a permite redactarea actului și trebuie subliniat că, în pofida prezenței notarului, soții trebuie să fie asistați în momentul elaborării actului notarial de către un avocat.

12 Pot obține asistență judiciară în vederea acoperirii cheltuielilor de judecată?

Spania recunoaște dreptul cetățenilor spanioli, al cetățenilor altor state membre ale Uniunii Europene și al cetățenilor străini din Spania la asistență juridică gratuită, dacă aceștia pot dovedi că nu dispun de mijloace suficiente pentru a iniția o acțiune judiciară.

Persoanele fizice au dreptul la asistență juridică gratuită în cazul în care acestea nu dispun de suficiente resurse și dețin active și venituri economice brute, calculate anual pentru toate rubricile și per unitate familială, care nu depășesc următoarele praguri:

a) dublul indicelui polivalent public al venitului (IPREM) aflat în vigoare la data formulării cererii pentru persoanele care nu sunt membre ale niciunei unități familiale;

b) de două ori și jumătate valoarea indicelui polivalent public al venitului, aflat în vigoare la data depunerii cererii, pentru persoanele care sunt membre ale oricărui tip de unitate familială alcătuită din mai puțin de patru persoane;

c) de trei ori valoarea acestui indice pentru unități familiale alcătuite din patru sau mai multe persoane.

Calcularea IPREM

Cererea trebuie depusă la baroul (*Colegio de Abogados*) din localitatea în care își are sediul instanța sesizată cu acțiunea principală sau la instanța de la domiciliul reclamantului; în cel din urmă caz, organul judiciar trebuie să transmită cererea baroului competent teritorial.

Asociațiile barourilor sunt desemnate ca autoritate de primire pentru cereri în cadrul litigiilor transfrontaliere. În astfel de litigii, autoritatea care a emis cererea este asociația baroului pentru reședința obișnuită sau domiciliul solicitantului.

Un cetățean european al cărui stat este parte la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență juridică gratuită se poate adresa autorității centrale desemnate de țara sa pentru punerea în aplicare a acordului.

Cererea trebuie prezentată înainte de inițierea procedurii sau, în cazul în care partea care solicită asistență judiciară este pârâtul, înainte de depunerea întâmpinării. Cu toate acestea, atât reclamantul, cât și pârâtul pot solicita asistență judiciară ulterior, după ce dovedesc că circumstanțele lor financiare s-au schimbat.

În cazul în care nu există suficiente active comune și unul dintre soți se află în imposibilitatea de a obține asistență juridică deoarece situația financiară a celui/lalt împiedică acest lucru, acesta din urmă poate fi obligat să suporte cheltuielile de judecată, în totalitate sau în parte, în cadrul unei proceduri cunoscute sub denumirea de „*litis expensas*” (cheltuielile de judecată în condiții speciale pentru procedura de divorț).

13 Este posibil să atac o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei?

Hotărârile pronunțate de instanțele de judecată din Spania în cadrul procedurilor de divorț, de separare de drept și de anulare a căsătoriei pot fi supuse căilor de atac. Apelul trebuie introdus în termen de douăzeci de zile în fața instanței de prim grad de jurisdicție care a pronunțat decizia atacată, însă instanța competentă să se pronunțe este *Audiencia Provincial* corespunzătoare. În anumite cazuri, după ce a fost pronunțat apelul, se poate introduce un recurs în casație și, dacă este cazul, o cale de atac extraordinară pentru încălcarea normelor de procedură în fața secției civile din cadrul Curții Supreme (*Tribunal Supremo*).

În Spania, hotărârile pronunțate în cadrul unei proceduri referitoare la anularea căsătoriei, la divorț sau la separare legală nu fac obiectul aplicării cu titlu provizoriu în cazul în care acestea sunt contestate (cu excepția deciziilor care reglementează obligațiile și relațiile de proprietate referitoare la obiectul principal al acțiunii), deși calea de atac nu suspendă efectul măsurilor dispuse în hotărâre care sunt direct aplicabile, chiar dacă a fost introdusă o cale de atac împotriva hotărârii. În plus, în cazul în care calea de atac se referă numai la măsurile menționate într-o decizie pronunțată în cadrul procedurii, hotărârea judecătorească de anulare a căsătoriei, de divorț sau de separare legală va fi declarată definitivă inclusiv în cazul în care a fost introdusă o cale de atac.

În cadrul procedurilor de divorț sau de separare de drept introduse în comun de soți, hotărârea judecătorească sau decizia care prin care se pronunță separarea sau divorțul și se aprobă în totalitate propunerea de acord prezentat judecătorului spre validare nu este supusă niciunei căi de atac, cu excepția celei înaintate de serviciul de urmărire penală, în cazul în care acesta este implicat, care poate interveni în interesul unui minor sau al persoanelor lipsite de capacitate. În cadrul unei astfel de proceduri de divorț de comun acord, o hotărâre judecătorească prin care se respinge cererea de divorț sau de separare legală sau acordul propus de soți, în întregime sau în parte, este supusă căilor de atac. În astfel de cazuri, căile de atac împotriva unei decizii privind măsurile propuse nu va suspenda eficacitatea acestora și nu va avea niciun efect asupra caracterului obligatoriu al hotărârii judecătorești privind divorțul sau separarea legală.

În ceea ce privește măsurile preliminare provizorii pe care un judecător le poate adopta înaintea sau în cursul procedurii de separare de drept, de anulare a căsătoriei sau de divorț, deciziile de adoptare a unor astfel de măsuri nu pot fi atacate cu apel, deși deciziile pronunțate nu constituie o hotărâre definitivă și nu sunt obligatorii în această etapă. Deciziile privind măsurile provizorii sunt examinate nu prin intermediul unei căi de atac, ci prin hotărârea care încheie procedura de separare de drept, de anulare a căsătoriei sau de divorț.

14 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță în alt stat membru să fie recunoscută în acest stat membru?

Legislația aplicabilă în materie este Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești („Bruxelles IIa”), care este în vigoare în toate statele membre (în cazul Regatului Unit până în 31.12.2020, în funcție de rezultatul acordului aflat în curs de negociere), cu excepția Danemarcei. Legislația aplicabilă în această privință în Danemarca este Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor.

În cazul în care unicul scop este de a actualiza datele din registrul de stare civilă al unui stat membru (în cazul Regatului Unit până la 31.12.2020) pe baza unei hotărâri judecătorești referitoare la procedurile de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei pronunțată în alt stat membru și dacă, în temeiul legislației statului membru respectiv (în cazul Regatului Unit până la 31.12.2020), astfel de hotărâri nu mai sunt deschise căilor de atac judiciare, este suficient să se depună o cerere în acest sens la registrul de nașteri, căsătorii și decese din fiecare țară, însoțită de:

o copie a hotărârii judecătorești, care trebuie să îndeplinească condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale în conformitate cu legislația statului care a eliberat hotărârea respectivă;

certificat conform cu modelul oficial standardizat, emis de instanța judecătorească națională, tribunalul sau autoritatea competentă din statul membru în care a fost pronunțată hotărârea (în cazul Regatului Unit până la 31.12.2020);

un document care atestă că hotărârea au fost corect adusă la cunoștința părâtului sau care atestă că aceasta din urmă a acceptat hotărârea, în cazul unei hotărâri pronunțate în lipsă.

În cazul în care se dorește recunoașterea în Spania a unei hotărâri de divorț, de anulare a căsătoriei sau de separare legală, pronunțată în unul dintre statele membre (în cazul Regatului Unit până la 31.12.2020), cu excepția Danemarcei, trebuie depusă o cerere de recunoaștere, fără a fi necesar ca hotărârea în cauză să fie obligatorie în statul membru în care a fost pronunțată, în fața judecătorului de primă instanță de la locul de reședință al persoanei împotriva căreia se introduce cererea de recunoaștere sau de nerecunoaștere a deciziei. În cazul în care părâtul nu locuiește în Spania, cererea poate fi depusă la instanța din locul în care acesta se află în Spania sau de la ultima sa reședință în Spania sau, în lipsa tuturor celor de mai sus, la instanța de la domiciliul reclamantului.

Cererea se depune în scris, recurgându-se la serviciile unui avocat și ale unui reprezentant și trebuie să fie însoțită de aceleași documente precum în cazul precedent.

Recunoașterea în Spania a hotărârilor pronunțate în Danemarca este reglementată de dreptul spaniol. Procesul începe prin depunerea unei cereri direct la instanța de prim grad de jurisdicție de la domiciliul persoanei împotriva căreia se solicită recunoașterea.

15 Cărei instanțe ar trebui să mă adresez pentru a ataca recunoașterea unei hotărâri de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță într-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în aceste cazuri?

Procedura prin care se solicită nerecunoașterea unei hotărâri este aceeași cu procedura prin care se solicită recunoașterea unei hotărâri. În cazul în care hotărârea a fost recunoscută în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului, opoziția poate fi depusă numai după notificarea hotărârii de acordare a recunoașterii, la instanța provincială competentă, în termenul legal.

În cazul în care este vorba despre o hotărâre pronunțată în Danemarca, opoziția se depune atât timp cât hotărârea se află încă pe rolul instanței de prim grad de jurisdicție, în timp ce instanța examinează cererea de recunoaștere depusă de cealaltă parte. În toate cazurile, este necesar să se dispună de serviciile unui avocat și ale unui mandatar reprezentant pentru a prezenta în mod oficial obiecția.

16 Care este legislația în materie de divorț pe care instanța o aplică într-o acțiune de divorț între soți care nu locuiesc în acest stat membru sau care sunt de naționalități diferite?

După intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) nr. 1259/2010, la 21 iunie 2012, în conformitate cu articolele 5 și 8 din regulament, soții pot opta pentru legislația aplicabilă divorțului sau separării lor dintre cele specificate în regulament. În cazul în care soții nu și-au manifestat o opțiune, divorțul și separarea legală sunt reglementate de legislația statului:

- a) pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar;
- b) în care soții și-au avut ultima reședință obișnuită, cu condiția ca perioada respectivă să nu se fi încheiat cu mai mult de un an înainte ca cererea să fi fost depusă și cu condiția ca unul dintre soți să mai aibă încă reședința în statul în cauză la momentul în care a fost depusă cererea sau, în caz contrar, sau, în lipsa acestora
- c) a cărui cetățenie este deținută de ambii soți la momentul depunerii cererii sau, în caz contrar, sau, în lipsa acestora
- d) în care se găsește instanța la care a fost depusă cererea.

Ceea ce s-a menționat anterior corespunde legislației aplicabile divorțului, cu toate că, în ceea ce privește efectele acestuia, legea aplicabilă poate varia:

În ceea ce privește regimul matrimonial și până la 29.1.2019 (data la care va intra în vigoare Regulamentul 1103/2016), în lipsa unui contract de căsătorie de stabilire a regimului matrimonial, se aplică legea personală comună a părților de la momentul încheierii căsătoriei (legea cetățeniei comune). În absența unei astfel de legislații, efectele sunt reglementate de legea personală (a cetățeniei) sau de legea locului de reședință obișnuită a uneia dintre părți, aleasă de către ambele părți în temeiul unui act autentic prezentat înainte de încheierea căsătoriei. În lipsa acestora, se aplică legea statului unde soții și-au avut reședința obișnuită comună imediat după celebrarea căsătoriei. În sfârșit, în lipsa unei reședințe obișnuite comune, regimul aplicabil din oficiu este locul în care a fost încheiată căsătoria. Începând din 29.1.2019, Regulamentul 1103/2016 va intra pe deplin în vigoare, ceea ce înseamnă că, în absența alegerii regimului matrimonial, se aplică legea statului: a) unde s-a aflat prima reședință obișnuită comună a soților în momentul încheierii căsătoriei sau, în lipsă, b) a cărui cetățenie comună este deținută de soți la momentul căsătoriei, sau, în lipsă, c) cu care soții au cea mai strânsă legătură la momentul încheierii căsătoriei, luând în considerare toate circumstanțele. Dacă soții au mai mult de o cetățenie comună la momentul încheierii căsătoriei, criteriul cetățeniei comune nu se aplică.

Probleme legate de custodia copiilor sunt reglementate în conformitate cu dispozițiile prevăzute de Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 în temeiul legii privind autoritatea decizională.

În ceea ce privește măsurile provizorii și asigurătorii, în mod logic, se aplică aceeași lege ca cea care reglementează separația legală, anularea căsătoriei sau divorțul, după caz, cu excepția măsurilor urgente care pot fi adoptate față de persoanele sau bunurile prezente în Spania, chiar și atunci când acestea nu sunt competente să soluționeze cauza.

În ceea ce privește pensia alimentară (inclusiv folosirea locuinței familiei și, după caz, prestațiile compensatorii), în absența unei opțiuni privind legea aplicabilă, se aplică solicitarea referitoare la reședința obișnuită a creditorului obligației de întreținere.

În ceea ce privește furnizarea de probe cu privire la legea străină în Spania, dacă este cazul, conținutul și valabilitatea acestora va trebui să fie dovedită; instanța din Spania poate stabili acest lucru prin orice mijloace consideră a fi necesare în vederea aplicării acestora.

În cele din urmă, trebuie subliniat că acțiunile formulate în Spania sunt întotdeauna reglementate de dreptul procedural spaniol, indiferent de legea aplicabilă în materie de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 01/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.